

Yttrande över Naturvårdsverkets skrivelse ”Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål”

Boverkets ställningstagande

Boverket avstyrker Naturvårdsverkets förslag om att Boverket tillsammans med SGU ska ges i uppdrag att ”utreda hur regional fysisk planering kan användas som grund för att ta fram ett ändamålsenligt planeringsverktyg för att hantera matchning av utbud och efterfrågan för massor och regional samordning på regional nivå”.

Boverket ser gärna att det förtydligas att vid användning av massor eller avfall för konstruktioner och andra anläggningar så bör dokumentation och markering göras på ett långsiktigt och hållbart sätt för att undvika olämplig spridning i senare skeden.

Boverkets synpunkter

Boverket välkomnar att ett större fokus läggs på ökad kunskap om massor, avfall och produkter och att tydligare vägledning och reglering tas fram. För att kunna bedöma om massor som uppstår är lämpliga att använda ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv är det viktigt att riktlinjer och vägledningar tydliggör vilka risker och skyddsåtgärder som behöver beaktas. Massor eller avfall som används i konstruktioner eller i områden där det krävs skyddsåtgärder, till exempel inkapsling eller övertäckning, för att tillgodose miljö- och hälsoskyddsintressen bör dokumenteras och markeras. Detta bör göras på ett sådant sätt att det även i framtiden tydligt framgår att dessa massor kan behöva omhändertas då konstruktionen tjänat ut eller då schaktning eller liknande ingrepp ska göras i området. Det är viktigt att dokumentation och markering görs på ett långsiktigt, hållbart sätt för att undvika att massor eller avfall sprids på ett olämpligt sätt, exempelvis genom misstag eller okunskap om massornas innehåll eller placering.

Bakgrunden till att Boverket i dagsläget avstyrker ett gemensamt uppdrag med SGU är följande:

- **Bör avvakta EU-direktiv kring markhälsa.**
EU-kommissionen kommer sannolikt redan under 2023 presentera förslag till ett nytt direktiv med regelverk för markhälsa, Soil Health Law. I förslaget berörs även nyttiggörande och transporter av massor, bland annat ”pass” för schaktmassor som ska säkerställa att de transporteras, behandlas eller återvinns på ett säkert sätt, liksom förslag om jordhälsocertifikat för marktransaktioner. Hur detta implementeras i Sverige kommer få stor betydelse för hur frågan kring bland annat register och tillsyn ska hanteras framåt.
- **Masshanteringen är idag i första hand en regional fråga och behovet skiftar stort mellan olika län.**
Regionala masshanteringsprojekt pågår redan i vissa av de län där behoven är som störst, exempelvis i Stockholmsregionen. Boverket ser inte att det i dagsläget är en nationell fråga att utveckla ytterligare ett digitalt verktyg för att underlätta handeln med massor. Utvecklingen av ett sådant kommersiellt verktyg bör i så fall i första hand ligga i verksamhetsutövarnas intresse, exempelvis NCCs tidigare företag Loop Industries.
Det finns dessutom redan myndigheter som bidrar med närliggande digitala verktyg, exempelvis SGIs Geokalkyl som om aktuellt möjligen skulle kunna utvecklas vidare avseende masshantering.

Bedömningen av framtida behov av nationella register och tillsyn på området kan möjligen komma att ändras beroende på implementeringen av kommande EU-direktiv.
- **Lokalisering av lagringsplatser som regional fråga.**
I de regioner där det idag finns stora behov av att peka ut ytor för lagring av massor sker det i regel i en mellankommunal kontext som med fördel hanteras över kommungränser. Där behovet finns skulle en sådan lokalisering därför mycket väl kunna vara en del av en regionplanering enligt PBL, även om tidshorisonten och genomförandeaspekter för en regionplan bör beaktas. Detta kräver dock inga separata uppdrag utan bör kunna hantearas inom Boverkets fortsatta arbete med vägledning för den regionala planeringen.

I detta ärende har generaldirektör Anders Sjelvgren beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit utredare Jon Resmark. I den slutliga handläggningen har också rättschef Yvonne Svensson, enhetschef Sonia Andersson och expert Christer Idström deltagit.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Jon Resmark
utredare

Kopia till:

petter.troedsson@regeringskansliet.se

susanne.zwaveling@regeringskansliet.se

m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se.